

EMBARGO: in verband met de regionale persconferentie rust op deze brief een embargo tot woensdag 3 oktober 15.00 uur!!

Onderwerp Prognose jeugdhulp 2018

Steller H.J. de Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 60 43 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 7162224

Datum 03-10-2018 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Bij brief van 13 juni 2018 met kenmerk 7000192 hebben wij u geïnformeerd over het eindresultaat van de uitgaven jeugdhulp 2017. In die brief besteedden wij ook aandacht aan de maatregelen die in regionaal en lokaal verband genomen worden om beter in control te komen.

Met onderhavige brief informeren wij u over de stand van zaken van de financiën jeugdhulp over het 1e halfjaar 2018.

Het regionale tekort over 2017 was 29,4 miljoen. De eerste helft van 2018 laat een verdere stijging van de kosten zien. Ontwikkelt de tweede helft van dit jaar zich op dezelfde manier als in 2017, dan verwachten we regionaal op een tekort uit te komen van rond de 39 miljoen euro. Een eerste analyse laat zien dat de tekorten per gemeenten verschillen. Het totale regionale tekort is met grote onzekerheden omgeven omdat belangrijke elementen lastig te voorspellen zijn. Hiervoor is een nadere analyse nodig. We komen hier verderop in de brief op terug.

Tekort gemeente Groningen

Het aandeel van de gemeente Groningen in het tekort over 2017 was 8,7 miljoen (brief 13 juni). Bij het opstellen van de begroting was de omvang van het tekort nog niet bekend. In de begroting 2018 hielden wij rekening met een tekort van 2,5 miljoen, waarvoor extra beleidsmiddelen beschikbaar werden gesteld. In de VRG1 2018 voorzagen wij een extra financieel nadeel van 3,5 miljoen euro. In de VGR2 is dit extra nadeel opgelopen tot 8,6 miljoen euro.

Deze prognose is nog omgeven met veel onzekerheden. Wij vinden het verontrustend dat de stijging van de jeugdhulpuitgaven op deze manier doorzet.

Landelijke context en lobby

Landelijk is het beeld dat in 2018 bij veel gemeenten sprake is van een stijging van de jeugdhulpuitgaven: zoals in jeugdhulpregio Amsterdam (20% meer uitgaven), Enschede, Zaanstad, Zoetermeer, Leeuwarden, Assen. Uitzonderlijk is onze situatie dus niet. Het Stedennetwerk G40 heeft naar aanleiding van de Miljoenennota ernstige zorg uitgesproken over het feit dat de financiering van Jeugd, Wmo en bijstand structureel ontoereikend is. De G40 vreest stagnatie in de transformatie en vraagt de minister structureel te investeren in het sociaal domein door onder andere bij het vaststellen van de budgetten uit te gaan van reële volumegroei.

Complexiteit jeugdhulpstelsel

Het jeugdhulpstelsel is complex. Wij spannen ons tot het uiterste in om zicht en grip te krijgen op de jeugdhulp. Er zijn meerdere elementen die hier een rol in spelen: de Jeugdwet is een open einde regeling (gemeenten hebben de plicht jeugdhulp te verstrekken). Er is sprake van ca. 200 aanbieders en veel verwijzers waaronder huisartsen, 20 gemeenten met ieder hun eigen lokale teams en backoffices die allemaal meewerken aan de transformatie van het jeugdstelsel.

De belangrijkste lijnen waarlangs gemeenten invloed kunnen uitoefenen zijn sturing op de toegang tot de jeugdhulp, sturing op contracten met aanbieders, sturing op financiën en lobby. In al die lijnen nemen wij maatregelen.

Overzicht van maatregelen door RIGG/Taskforce en gemeente Groningen

Sinds het najaar 2017 hebben we met de Taskforce Sturing op uitgaven jeugdhulp een flinke inspanning gepleegd om inzicht te krijgen in de financiële stand van zaken van de jeugdhulp. Er is een regionaal implementatieplan geschreven waarin de maatregelen worden geschetst die door de RIGG en de gemeenten worden uitgevoerd om beter in control te komen op de jeugdhulpuitgaven. Daarnaast heeft iedere gemeente zelf lokale maatregelen genomen om de tekorten te beperken.

In de brief van 13 juni jl. hebben we maatregelen aangekondigd met betrekking tot de volgende onderwerpen: een onafhankelijk onderzoek naar de jeugdhulptarieven, het steviger inrichten van het contractmanagement, en het inrichten van een dashboard waarmee gemeenten zelf hun jeugdhulpverbruik kunnen inzien en op basis daarvan prognoses kunnen maken. In het navolgende geven wij een overzicht van wat er gedaan is.

Sturing op jeugdhulpaanbieders

Bij de RIGG is het contractmanagement steviger ingericht en zijn er werkgroepen met jeugdhulpaanbieders gevormd waarin mogelijke kostenbesparingen op korte termijn worden uitgewerkt en afspraken gemaakt over declaratietermijnen.

Onderzoek naar tarieven

Daarnaast is er opnieuw een gedegen onderzoek gedaan naar de opbouw van de tarieven die in onze regio worden gehanteerd. Conclusie van dit onderzoek is dat de tarieven marktconform zijn.

Sturing op financiën

De Taskforce heeft in het voorjaar 2018 een dashboard ontworpen waarin het actuele jeugdhulpgebruik en de daarbij behorende uitgaven op dat moment zichtbaar zijn. Met deze dataset wordt beter zicht gecreëerd op het verbruik van de verschillende soorten jeugdhulp per aanbieder per gemeente en daarmee op de verwachte kostenontwikkeling, zoals in de brief van 13 juni aangegeven. Hiermee kunnen en moeten gemeenten zelf een financiële prognose van de jeugdhulp voor hun gemeente maken. Iedere gemeente kan op basis hiervan zelf met ondersteuning van de RIGG trends zien in het eigen jeugdhulpverbruik en op basis daarvan het eigen implementatieplan bijstellen.

Wij hebben in onze gemeente een controller jeugdhulp aangesteld, waarmee we in staat zijn om scherpere financiële analyses te maken.

Sturing op de toegang tot de jeugdhulp

Wij voeren de Ondersteuners Jeugd en Gezin bij huisartsen en de WIJ versneld in. Met deze OJG's wordt naar verwachting meer substitutie (minder verwijzingen naar specialistische hulp) en daarmee een flinke kostenbesparing op de zwaardere jeugdhulp gerealiseerd. Er zijn nu 3 OJG's werkzaam in Vinkhuizen, De Held en Hoogkerk. Binnenkort gaan OJG's in Beijum, Selwerd en de Korrewegwijk van start bij huisartsenpraktijken met veel jeugdhulpverwijzingen. Een doorrekening op basis van de eerste resultaten van de OJG's die in oktober 2017 zijn gestart laat zien dat er, mits er sprake is van een professional die mag behandelen, een sterke terugloop van de verwijzingen naar de specialistische jeugd-GGz is en dat elke euro inzet het dubbele oplevert.

Ook voeren wij met ingang van september 2018 een pilot inzet van lichte begeleiding/jeugdhulp op twee (V)SO scholen in de stad uit. Deze pilot moet leiden tot een efficiëntere inzet van de begeleiding op het (V)SO en minder verwijzingen naar de jeugdhulp. Een deel van deze leerlingen is afkomstig uit de regio. Als dit succesvol is, zullen we een besluit nemen over voortzetting en met de regio in gesprek gaan over medefinanciering.

De Stichting WIJ schoolt zijn medewerkers op kostenbewustzijn en verdere professionalisering. Daarnaast start de Stichting WIJ met casustafels Jeugd, ter bevordering van het afschalen van zorg waar mogelijk. De resultaten van de casustafels WMO zijn in die zin hoopgevend.

Processen in de backoffice in samenhang met de zorgtoewijzing

We hebben een aantal maatregelen genomen naar aanleiding van de tekorten in 2017, daar gaan wij mee door. Het heeft echter tijd nodig voordat deze maatregelen effect kunnen sorteren. Ondertussen noodzaakt de kostenstijging tot het nemen van aanvullende maatregelen.

Wij hebben een onderzoek uitgevoerd naar 400 jeugddossiers in het kader van de hercodering van de oude naar de nieuwe jeugdhulpproducten bij de jaarovergang 2017 – 2018. Dit onderzoek heeft aanbevelingen opgeleverd voor verwijzers, de inzet van gestapelde producten, trajecten 18-/18+, het administratieve proces, het contractmanagement en de inkoop.

In het verlengde van het bovenstaande onderzoek voeren wij een onderzoek uit naar ca. 130 jeugddossiers waarin sprake is van gebruik van vier jeugdhulpproducten of meer per jeugdige. Dit onderzoek moet onder andere aanbevelingen opleveren voor zorgtoewijzing en administratieve processen, inkoop en inzicht in mogelijke kostenbesparing en hoe deze te realiseren.

Onderzoek naar verklaring volumestijging

Was er in 2017 sprake van een volumestijging, deze trend zet zich in 2018 voort. Hoe groot deze volumestijging is, is op dit moment nog niet te zeggen. Eén van de oorzaken van de volumestijging lijkt te zitten in de jaarovergang 2017 – 2018. De nieuwe inkoop vanaf 2018 en de daarbij behorende hercodering van jeugdhulpproducten leiden tot een stijging van de indicatiewaarde zonder dat sprake is van een stijging van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. De hercodering naar een ander vergelijkbaar product kan leiden tot een kostenstijging en vereist nadere analyse. Dit doen wij onder andere door het hierboven genoemde onderzoek naar de 400 jeugdhulpdossiers.

Daarnaast is er sprake van een najleffect: er zit vertraging in het proces doordat verzoeken tot zorgtoewijzingen van jeugdhulpaanbieders vaak maanden later worden ingediend bij de gemeenten terwijl de jeugdhulp al gestart is. Hierdoor is maanden later zicht op de daadwerkelijke omvang van de indicatiewaarde. We hebben geprobeerd de omvang van dit najleffect in te schatten. Doordat de verzoeken tot zorgtoewijzingen met een vertraging binnenkomen, komen ook de declaraties met een vertraging binnen. Dit effect wordt ook beïnvloed door het werkproces tussen de gemeentelijke lokale teams en de backoffices. We organiseren dit zo strak mogelijk maar kunnen niet voorkomen dat er tijd tussen zit. Ook dat is een complicerende factor bij het maken van de prognoses. Het verzilveringspercentage is hierdoor lastig te bepalen.

Op basis van de verwachte indicatiewaarde en het verwachte verzilveringspercentage is nu een inschatting gemaakt van de jeugdhulpsuitgaven 2018. Ter indicatie van de bestaande onzekerheden: een verzilveringspercentage dat 2% hoger of lager ligt dan in 2017 heeft een financieel effect van circa 5 miljoen euro op de kosten (regionaal).

Aanvullende maatregelen regionaal

Het is duidelijk dat er aanvullende maatregelen genomen moeten worden voor de korte termijn, waarbij we ondertussen werken aan een structurele oplossing. Gezien de financiële problematiek achten we de volgende nadere maatregelen in regionaal verband noodzakelijk:

- Een (versneld) onderzoek naar de mogelijkheid om budgetplafonds per aanbieder in te voeren door de RIGG en het in kaart brengen van de ver-

schillende scenario's en consequenties van deze maatregel. Met inachtneming van de uitgangspunten van de Jeugdwet, dat ieder kind de hulp krijgt die het nodig heeft;

- Een bestuurlijke brief door het DB van de PG&Z aan de jeugdhulpaanbieders over de hierboven geschetste problematiek en de hierboven staande maatregelen, waarin (opnieuw) de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de kostenbeheersing wordt benadrukt;
- Verdergaande gesprekken met de jeugdhulpaanbieders over de opvallende zaken die voortkomen uit de analyse over het eerste halfjaar 2018, de duiding van deze analyse en de te nemen maatregelen bij gemeenten en aanbieders;
- Een prioritering in en waar mogelijk en nodig versnelling van de maatregelen die door de Taskforce zijn voorgesteld;
- Een uitgebreidere analyse op de nu beschikbare regionale data om specifiekere oorzaken van de overschrijding te achterhalen. Hier moet vervolgens per gemeente een verdiepingsslag op worden gemaakt.

Discussie toekomst jeugdhulpstelsel

De bovenstaande ingezette beweging vergt een lange adem. We lossen niet volgend jaar al de financiële tekorten en de volumestijging op. Voor een structurele oplossing zijn naast landelijke middelen ook veranderingen in het stelsel nodig. Ontwikkelingen als bijvoorbeeld het GON bij de Wmo bieden ook kansen voor de jeugdhulp. In het licht van de tekorten in de jeugdhulp, de vernieuwing, de betaalbaarheid en de duurzaamheid van het stelsel, zullen we in de komende periode moeten bepalen hoe we verder willen met de regionale samenwerking, de gemeentelijke sturing en het inkoopmodel. Het is cruciaal dat gemeenten in het licht van de huidige tekorten en de beperkte mogelijkheden tot sturing op de jeugdwet zo veel mogelijk zelf aan zet zijn. Wij zullen ons daarom heroriënteren op de wijze waarop de regionale samenwerking en inkoop in de jeugdhulp is ingericht en op de positie van de RIGG en onze gemeenten daarin.

Wij verwachten u in november nader te berichten over de analyses en de stappen die worden gezet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter den Oudsten', written over a horizontal line.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Teesink', written over a horizontal line.

de secretaris,
Peter Teesink